

IR-RABA' SENA

IL-MALTI

IL-HIN: SAGHTEJN

L-Isem : _____

Il-Klassi : _____

L-ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA:

L-ISKEMA TAL-MARKI

Il-Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F	Ġ	Total
Il-Marki	10	20	4	8	8	30	20	100
Il-Marki tal-istudent/a								

KUMMENTI

SILTA GHALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Il-ġurnata kienet kemxejn kiesha hekk kif jaf ikun ix-xahar ta' Marzu. Kważi matul il-ġurnata kollha s-sema kien mimli shab griż u x-xemx qajla xirfet rasha minn bejnietu. Dik is-sena n-natura kienet uriet snienha sewwa, tant li l-ewwel ftit xhur kienu kiefra hafna, u deher biċ-ċar li t-temp kien għad fadallu naqra biex jaqleb għall-aħjar. Madankollu, għalkemm mill-bidu ta' dik il-ġimgħa kien mistenni li jagħmlu xi ħalbiet tax-xita, sa qabel tmiem il-ġimgħa kienet għadha ma niżlitx qatra waħda. (*par. 1*)

Għalkemm kienu t-tlieta ta' waranofsinhar, ir-riħ kien daqsxejn qawwi. Qajla kont tara lil xi hadd barra dak il-ħin, bil-ftit nies li kien ikollhom johorġu ta' bilfors, jimxu jgħaġġu biex ifittxu jaslu fejn riedu jmorru. Fejn is-soltu dejjem kont issib xi żewġt ixjuħ bilqiegħda fuq xi bank taħt is-siġar, dakinhar il-ġnien li kien jagħti għal fuq is-swar tal-Imdina kien battal għalkollox, hlief għal xi kelb ihuf 'l hawn u 'l hinn biex forsi jsib xi haġa x'jiekol. (*par. 2*)

Fit-tarf tat-triq, 'il fuq minn kif iddur mill-wesgħa li hemm fuq it-Telgħa tas-Saqqajja u tiġbed lejn il-bieb ewlieni tal-Imdina, kien hemm raġel li ma kienx qiegħed jagħti wisq kas tat-temp xitwi. Bilwieqfa, b'dahru jserrah mal-ħajt ta' kantuniera faċċata tal-ġnien, kien qiegħed jistenna u jhares 'l isfel lejn tarf il-wesgħa. Mal-ewwel daqqa t'ghajn kien jidher bniedem maħmuġ u mitluq, b'xagħru goff u mqanfed u b'daqna twila li żgur qatt ma messet ma' mus tal-lehja. Ma kontx taqta' kemm għandu żmien kif ġieb u laħaq billi wara dak ix-xagħar u suf kollu ftit li xejn kien jidher wiċċu. Il-hwejjeġ ta' fuqu kienu mdennsin u mkittfa kollha, bi flokk tas-suf ta' lewn kannella ċar li kien ilu li ra żmien aħjar, u qalziet imkemmex li xi darba kien iswed. Ilbiesu kienu diġà ġabu prezzhom snin ilu, u żgur li lanqas jekk xi hadd kien jispiċċa għarwien huta f'dik il-kesha ma kienet tghaddilu minn moħħu li jigbor daww il-hwejjeġ jekk isibhom mixħutin barra t-triq. (*par. 3*)

(silta minn *Beraq fil-Bnazzi* ta' Lawrence Muscat)

A. FEHIM IT-TEST

(10 marki)

1. Agħti isem xieraq lil din is-silta ta' proża.

_____ (marka)

2. F'liema xahar hi ambjentata din is-silta?

_____ (marka)

3. Kif kien it-temp fl-ewwel xhur tas-sena?

 _____(marka)

4. Is-soltu lil min kont tara fil-ġnien?

 _____(marka)

5. Semmi żewġ aspetti fiżiċi tar-raġel li deher fit-tarf tat-triq.

 _____(2 marki)

6. Mill-aħħar paragrafu sib u iktib xi parti minn sentenza li għandha xehta umoristika.

 _____(marka)

7. Taħseb illi fil-qofol tagħha din is-silta hi narrattiva jew deskrittiva? Għaliex taħseb hekk?

 _____(3 marki)

B. GĦARFIEN IL-LINGWA

(20 marka)

GRAMMATIKA / MORFOLOĠIJA

1. Imla b' **kongunzjoni** skont it-tifsira fil-parentesi.

(3 marki)

i. _____ tikteb jew itlaq 'il barra. (GHAŻLA)

ii. _____ jekk thallasni ma mmur miegħu. (SUBORDINAZZJONI)

iii. Minn _____ u kwarta oħra għandu jasal il-President. (ŻMIEN)

2. Sib it-tajba billi tagħmel sinjal taħtha.

- i. **Qatt** hu avverbju: (a) Kompost (b) Magħqud (ċ) Magħżul
- ii. **Dalwaqt** hu avverbju (a) Magħżul (b) Ewlieni (ċ) Magħqud
- iii. **Meta** hu avverbju (a) Tal-Post (b) Taż-Żmien (ċ) Tal-Kwantità

3. Aqleb għall-**Passiv**.

(marka)

Il-mutur laqat lill-kelb.

4. **Tgħannqu** hu verb (a) Reċiproku ____; (b) Passiv ____; (ċ) Intransittiv ____.

(marka)

5. Imla l-vojt b'**verbi komposti**.

(2 marki)

Meta wasalt id-dar sib li xi hadd _____ (d-h-l) fil-kċina.

Ohti _____ diġà _____ (ċempel) lill-pulizija.

6. Aghmel sing taht il-**prefiss** ta' dawn il-kelmiet:

(2 marki)

(i) awtobijografija (ii) internazzjonali

ANALIŻI TESTWALI

7. *ix-xemx qajla xirfet rasha (par. 1)* tfisser

(a) xirfet rasha bil-ghaġla

(b) xirfet rasha bil-mod

(ċ) ma tantx xirfet rasha

(marka)

8. *Dik is-sena n-natura kienet uriet snienha sewwa (par. 1).* Għal xiex qieghda tirreferi

l-parti b'sinjal taħtha? _____

(marka)

LESSIKU / VOKABULARJU

9. Agħti kelma bl-istess tifsira flok: i. daqsxejn (*par. 2*) _____

ii. iħuf (*par. 2*) _____

(2 marki)

10. Sib minn **paragrafu 3** l-kelma li tfisser **prinċipali** _____ (marka)

SINTASSI

11. Aghmel il-punteggjatura fejn mehtieg.

(3 marki)

l-ghada filghaxija waqt li kienu jiċċenaw flimkien pawlu qal li filghodu kien mar marsaxlokk

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI

(4 marki)

1. Liema qawl mit-tema **Gherf Prattiku** joqghod għal din is-sentenza?

(2 marki)

F'nofs il-kors Daniel beda jiehu interess, u beda jistaqsi, u għalhekk beda jitghallem aktar. _____

2. Ikteb sentenza b'kull idjoma li ġejja mit-tema **L-Elementi** u b'hekk tagħti t-tifsira tagħha:

(a) jinsab f'baħar ta' inkwiet; (b) twieled taht stilla tajba (2 marki)

(a) _____

(b) _____

D. HILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV

(8 marki)

Aghzel **a** jew **b**. Ikteb madwar **80** kelma.

a. Nisa bit-tfal għandhom joħorġu jaħdmu? X'inhil-opinjoni tiegħek?

Jew

b. Ikteb rapport għal ġurnal dwar avveniment sportiv li sehh f'Malta dan l-aħħar.

E. TIFTIX / TRAWWIM KULTURALI

(8 marka)

X'taghrif irnexxielek tigbor waqt li kont qieghed/qieghda tfittex dwar aspett **wiehed** mill-proġett **L-Oqsma tal-Gherf tal-Kultura Maltija**? Ikteb madwar **60** kelma.

F. LETTERATURA

(30 marka)

(i) L-ISQAQ / ANESTESIJA

Wieġeb **a** jew **b**. Ikteb madwar **100** kelma.

(9 marki)

- a. “Kif jghaddi ż-żmien, tisthajlu belliegħa, kollox jibla’ ġo fih. Ta’ kull ġrajja, kbira jew żgħira, li tgħaddi minn fuqna ma jibqax hlief it-tifkira morra li tkompli ddejpek u ssewwidlek qalbek, ukoll jekk dik il-ġrajja tkun ta’ ferħ; anzi jekk tkun ta’ ferħ, timliek aktar bl-imrar.” Ikkummenta billi tirreferi għar-rumanz **L-Isqaq**.

JEW

- b. Il-Buffer: “L-aqwa li nkomplu niżżuffjettaw, il-maskra ssikkata ma’ wiċċna tostrilna l-waħx.” X’inhu dan il-waħx? Ikkummenta billi tirreferi għad-dramm **Anestesija**.

(ii) QAWSALLA – REFERENZA GHALL-KUNTEST

Aqra sew din il-poezija ta' Rużar Briffa u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Jum ir-Rebħ

U l-kotra qamet f'daqqa – u għajtet: “Jien Maltija!
Miskin min ikasbarni - miskin min jidhak bija!”

U l-kotra għanniet f'daqqa – u semmgħet mal-irjiegħ
L-Innu ta' Malta tagħna - u l-lehen kien rebbiegħ

Fuq nġhas l-imġhoddi gwejjef - in-nġhas tal-apatija,
Xhin ruhna kienet riegħda – ġo sodda barranija;

U l-ombra ta' Vassalli – qamet minn qiegħ il-qabar,
U għajtet: “Issa fl-aħħar – jien se nsib is-sabar.”

1. X'jifhem il-poeta bil-frazi metaforika “in-nġhas tal-apatija”? (marka)

2. Ikteb dwar il-metrika tal-poezija. (2 marki)

3. Sib eżempju ta' personifikazzjoni.

4. Fisser għaliex din il-poezija għandha tagħmel parti mit-tema **Il-Protesta** billi tirreferi għall-ħsieb tagħha. (5 marki)

(iii) QAWSALLA – KOMPONIMENT LETTERARJU

Aghżel **wiehed** bejn **a** u **b** u ikteb madwar **150** kelma fuq karta separata. (12-il marka)

a. Il-qerda tal-ambjent u n-nuqqasijiet fis-soċjetà huma ż-żewġ suġġetti li nsibu fit-taqsima **Il-Protesta**. Aghżel suġġett **wiehed** u ikteb dwaru billi tirreferi għal mill-inqas żewġ kitbiet (poeziji u/jew siltiet ta' proża).

JEW

b. Ir-relazzjonijiet fil-familja huma generalment tajbin. Ikkummenta dwar dan billi tagħmel referenza għal mill-inqas żewġ xogħlijiet (poeziji u/jew siltiet ta' proża) mit-taqsima **Ir-Rispett fil-Familja**.

Ġ. KOMPONIMENT

(20 marka)

Aghżel **wiehed** u ikteb madwar **300** kelma fuq karta separata.

1. F'daqqa wahda nstemghet bħal karba hierġa ...
2. Mużika moderna
3. It-turiżmu. Kif nistgħu nkabbru?
4. Il-festa tal-belt jew raħal tiegħek
5. Il-bniedem jiġi fid-dinja biex ibati. Agħti l-fehma tiegħek.
6. Attivitàjiet sportivi li nhobb